

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

83. De modis quibus quæuis irregularitas tollitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

Quartò, quando est huiusmodi irregularitas sine peccato, sed ex defectu, vt in eo, qui poterat fugere, & non tenebatur fugere, aut in eo, qui occidit ad defensionem rerum temporalium, aut ad defensionem, non sui, sed aliorum, patris, aut amici, aut proximi. Idem dicendum est de iure communi, ac de voluntario; in hoc enim Concilium non disposuit quidquam, nisi vbi est cum delicto. De irregularitatis vero casualis homicidij dispensatione, communis doctrina est, de iure communi Episcopum posse dispensare ad minores, sed non ad maiores. ita habet Panorm. c. continebatur, & cap. ad audientiam, de homi. & videtur deduci ex eodem cap. ad audientiam. idem tenet. Præpo. can. i. d. 50. num. 26. nunc vero post Concil. Trident. si occultum est homicidium, dispensat Episcopus, quia est ex delicto, & non est voluntarium; si tamen non est occultum, non dispensat, nisi ex commissione Papæ, iuxta formam cap. 7. sess. 14. Hæc de dispensatione irregularitatis ex homicidio prouenientis.

De modis, quibus quæuis irregularitas tollitur.

CAPVT LXXXIII.

Quamuis in singulis explicandis irregularitatibus exposuerimus, ad quem pertineat dispensare, nunc in generali quædam breuiter sunt proponenda; triplicem enim modum Doctores tradunt, per quem irregularitas aufertur, nempe baptismum, ingressum Religionis, & dispensationem. Quantum ad baptismum attinet, certum est non tolli per eum bigamiam, vt plenius dum de bigamia locuti sumus, diximus. De homicidij vero irregularitate est magna controuersia, sed vt etiam diximus, ante baptismum nulla homicidij contrahitur irregularitas. De illegimitate vero, Silu. ver. irregularitas. notab. 28. negat tolli per baptismum, allegans Archi. can. deinde. dist. 28. Sed opinio eius non est tenenda, nec vere allegatur Archidiaconus, si enim per ingressum Religionis tollitur illegimitatis irregularitas, multo magis per baptismum. Archidi. autem potius contrarium affirmat. nam dicit, per baptismum tolli omnem irregularitatem, quæ prouenit

ex pec-

ex peccato, & ex sequela peccati, quæ est infamia; illegitimitatem autem putat esse ex peccato, sicut & Gloss. c. 1. de fili. byr. non quod sit irregularitas ex delicto, cum sit defectus talium, sed quod originem trahat ex peccato alterius. Denique baptismus tollit omnem irregularitatem, seu potius in baptizato non est vlla irregularitas ex aliquo, quod ante baptismum fecerit, aut habuerit, præter eam, quæ ex matrimonio procedit, nempe bigamia, & irregularitates, quæ proueniunt ex defectibus corporis, non quia erant ante baptismum, quia reperiuntur etiam post baptismum, sicut in alijs baptizatis, vti est minoris ætatis, qui est notabiliter deformis, vel patitur vitia, quæ generant horrorem, aut scandalum, vti diximus in materia de corpore vitiatas.

Quantum ad religionis ingressum, quidam affirmant tolli omnem irregularitatem, præter eam, quæ est ex bigamia, & homicidio voluntario: alij dicunt, nullam tolli, sed ingressum Religionis faciliorem facere dispensationem, & videtur hæc opinio Butr. cap. 2. de apost. ita refert Gloss. c. 2. de apost. Gloss. can. 1. dist. 36. Opinio verò Panorm. cap. 2. de Apost. Ana. ibidem vera, & legitima videtur, nempe per ingressum Religionis non tolli vllam irregularitatem, nisi quæ est expressa, ad cæteras autem facilitatem dispensandi inducit, sed eas non tollit: iure autem expressa habetur ea, quæ est illegitimatione quantum ad ordines sed non quantum ad prælationem, cap. 1. de fil. presb. quamuis etiam, vti diximus, quidam dixerint, nec hanc tolli sine dispensatione, tamen veritas est tolli, vt ibi dicit Gloss. & Hostien. c. 2. de apost. de alij iure non constat.

Quantum ad dispensationem attinet, tollitur irregularitas omnis per Papæ dispensationem, quia vt diximus, quæ proprie irregularitates sunt, de iure positio sunt. Episcopi autem in nonnullis dispensare possunt iure communi, vt in eadem tractatione ostendimus: in foro autem interiori ampliora est multum eorum facultas, per Concilium Tridentinum sessio. 24. cap. 6. nam in omnibus irregularitatibus ex occulto delicto prouenientibus dispensare possunt, præter eas, quæ sunt ex homicidio voluntario, & deductis ad forum contentiosum. Diximus autem superius, etiam posse dispensare in irregularitate, quæ prouenit ex illicita mutilatione, quia hæc non est excepta, cum non sit comprehensa sub nomine homicidij voluntarij. Sunt autem duo aduertenda circa dispensationem

Episco,

Episcoporum super irregularitatem, vnum quantum ad ius commune, alterum quantum ad hanc concessam facultatem ex Concil. Trid.

Quod ad ius commune attinet, noranda est doctrina Inno. c. dilectus de temp. ordin. quem citat, & probat Panorm. cap. postulastis. de cler. excom. ministr. nempè quoties in iure exprimitur, vt dispensari possit cum aliquo, & non exprimitur per quem debeat fieri dispensatio, tunc videtur concessa facultas Episcopis dispensandi in eo casu. idem habet Gloss. eodem c. postulastis. Secus tamen est, quando nihil agitur de dispensatione, sed tantummodo aliquis iudicatur irregularis, aut ab ordine remouetur, tunc enim vti superius diximus ex Panorm. c. ex litteris. de cleric. non ordi. mini. Episcopus non dispensat, nisi in casibus iure expressis. & Gloss. cap. dilectus. de tempor. ordin.

Quod ad Concilij Tridentini facultatem attinet, quia in irregularitatibus ex occultis delictis prouenientibus datur facultas dispensandi, in interest multum scire, quid dicatur occultum, de quo vide Panorm. c. vestra de cohabit. cler. & muli. Clarius tamen & perfectius sic dicemus. Duplex est occultum, vnum per se, alterum per accidens. Per se occultum est, quod ex se, & in se non potest cognosci ab hominibus, quales sunt hominū cogitationes, desideria, & motus animæ interiores, & hoc occultum Deus solus iudicat, nec subest excommunicationi, irregularitati, aut poenæ humanæ. Occultum per accidens est, quod re vera potest in se, & ex se cognosci ab hominibus, tamen de facto non cognoscitur, qualia sunt verba, aut facta hominis, quæ secreto fiunt. hæc per se, & in se cognosci possunt, quia exteriora sunt, & si adessent homines, ea notassent, tamen de facto non cognoscunt, quia absunt. ista dicuntur occulta per accidens, & hoc occultum duplex est. Vnum quod opponitur probabili, nempè quod est adeo latens, vt nullis testibus, per quos probari possit pateat, & hoc partim iudicio humano subest, partim non, nam iudicium humanum duplex est. Vnum quod in causæ cognitione, probatione, & sententia consistit, & huic non subsunt talia occulta, cum per probationem non possint in lucem, & iudicium proferre.

Alterum est, iudicium humanum, quod in præcepto, aut prohibitione consistit, & poenam in genere præueniendo infligit, vt quando Prælati præcipit sub excommunicatione

lata,

lata, ne quis vescatur carnibus in diebus Veneris, tunc si
 vescatur, quamuis occulto, & sine probatione, subest iudicium
 & excommunicatus est; huic iudicio subsunt hæc occulta, &
 irregularitas oritur ex occulto crimine, & defectu exteriori
 quamuis occulto per accidens, & improbabilis, ligaturque iudicium
 hoc in conscientia, non autem in priori iudicio. Alterum
 occultum per accidens est, quod opponitur publico, siue
 notorio, siue famoso, quod enim nec notorium, nec famosum
 est, dicitur occultum, quamuis possit per aliquos testes
 probari, dummodo non sint tot, qui faciant notorium, ut
 diximus cap. superiori de criminis notorietate. hoc supposito
 dico, facultatem concessam Episcopis dispensandi, super irregularitatem
 ex occulto crimine, intelligendam de occulto per accidens
 (occultum enim per se non facit irregularem de occulto inquam
 per accidens, tam improbabili, quam probabili: ut autem
 clarius dicam, dummodo non sit notorium publicum, aut
 proximum notorio, vel publico, quod eodem Concilij verbis
 satis aperte deducitur, nam dicitur, quod dispensat in occultis,
 præter ea, quæ sunt deducta ad forum exterius. igitur si
 nondum sunt deducta, sed deducibilia, dispensari poterit,
 & hoc est valde notandum. Dices ergo, quid si dispensauit,
 quando nondum erant deducta, & postea sunt deducta,
 existimo dispensationem factam prodesse in foro interiori,
 non in exteriori. Aduertendum etiam est, hanc concessionem
 factam Episcopis non competere Abbatibus, nec Prælatibus
 religiosorum, ex sententia Congregationis, nec Cardinalibus
 in suis titulis, ex declaratione Greg. 13. quia quamuis in
 eis iurisdictionem, quasi Episcopalem habeant, tamen Episcopi
 non sunt: liceret & Episcopo in huiusmodi casibus, in
 quibus absoluit, & dispensat inferiorem, deputare Confessarium,
 qui absoluat, & dispensec secum in eisdem, si forte in
 eurreret, ex sententia congregationis, & Anton. 3. p. ver. 15. §. 1.
 qui generaliter loquitur.

Postremò omnium est aduertendum, per iubilæa, & alias
 concessionem, quæ fieri solent, in quibus datur facultas absoluendi
 a quibuscumque censuris, & pœnis, non tolli irregularitatem.
 in quo non est tenenda doctrina nonnullorum recentiorum
 existimantium, posse per huiusmodi iubilæa tolli irregularitatem
 ex homicidio voluntario, sed non est illo modo id sequendum,
 cui repugnat tota praxis Romana Curia, & omnis Canonistarum
 doctrina: nam longè aliud est

absol-

absoluere, & dispensare: irregularitas autem non tollitur per solam absolutionem, sed per dispensationem: Dispensatio autem non datur in iubilæis. Pœnæ autem illæ, à quibus in iubilæis absoluedi datur facultas, sunt quæ per absolutionem solam tolluntur. Idemque dicendum est de quibuscunque concessionibus, aut facultatibus à Sede Apostolica emanatis, in quibus sola absoluedi facultas datur.

De iurisdictione.

CAPVT LXXXIV.

Aliud impedimentum, quod solet Sacerdotem à suo retrahere officio, ex defectu iurisdictionis. Est enim necessaria potestas iurisdictionis ad Sacramentorum administrationem.

Tamen notare oportet, quod dupliciter potest impediri administratio Sacramentorum: primo modo, quo ad rectum usum; altero modo, quo ad usum.

Tunc impeditur quoad rectum usum, cum, si Sacramentum administratur, tenet & sequitur effectus Sacramenti in recipiendo, tamen peccat qui exhibet.

Tunc verò impeditur quoad usum, cum irrita est ipsa Sacramenti administratio, quia vere non sequitur effectus Sacramenti.

Iuxta hoc dico primò, in Sacramento pœnitentiæ, est necessaria iurisdictione quoad usum, id est, si quis non habens iurisdictionem, id est, non existens Episcopus, Parochus, vel habens curam animarum, intentet absoluere, absolutio nulla est, quia non est iurisdictione. Vnde Sacerdos simplex non potest absoluere à peccato, exceptis tamen in tribus casibus.

Primò, in tempore mortis, aut periculo mortis.

Secundò, cum peccata sunt venialia, aut mortalia, sed iterum confessà, & absoluta.

Tertiò, cum in eum transfertur auctoritas, vel per licentiam Episcopi, aut Parochi, vel per diploma, vel privilegium Papæ, in quo conceditur facultas eligendi Confessarium.

Dico